

**Zpráva o činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění
Národní galerie v Praze
a o využití účelového příspěvku z programu
„Kulturní aktivity“ v roce 2014**

Podprogram B: Projekty metodických center s celostátní působností

Název projektu: **Metodické centrum pro muzea výtvarného umění Národní galerie
v Praze – informační a metodické pracoviště – 7. fáze**

**I. Zpráva o činnosti Metodického centra pro muzea výtvarného umění
Národní galerie v Praze v roce 2014**

Metodické centrum pro muzea výtvarného umění (MC MVU) pracovalo v roce 2014 podle aktualizované střednědobé koncepce schválené MK ČR (<http://www.mc-galerie.cz/onas/aktualizace-projektu-mc-mvu/>) a plánu činnosti na rok 2014 (<http://www.mc-galerie.cz/onas/plan-cinnosti-mc-mvu-na-rok-2014/>), který byl upraven podle rozsahu skutečné výše dotace na činnost MC MVU.

Informační činnost MC MVU prostřednictvím webových stránek

Z plánovaných aktivit pro rok 2014 byly průběžně naplňovány tyto činnosti:

a) pravidelný InfoServis metodického centra

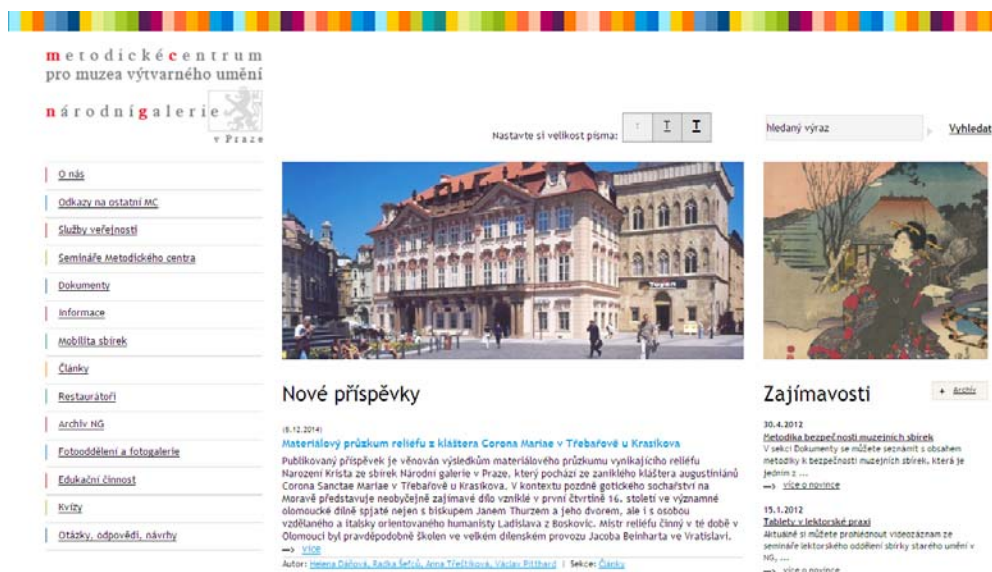
InfoServis MC MVU je rozeslán e-mailovou poštou registrovaným zájemcům – v roce 2014 bylo zasláno 73 zpráv zaměřených přímo na odborné činnosti galerií i mezioborové aktivity (semináře, konference), které mohly muzea výtvarného umění využít pro svou práci;

b) informování prostřednictvím webových stránek MC MVU

MC MVU pokračuje ve správě webových stránek a rozšiřování jejich obsahu: zejména zveřejňuje dokumenty ze seminářů MC MVU a další texty v sekci dokumenty a informace:

- v sekci mobilita sbírek (stěžejní aktivitě MC MVU)
  - byl zveřejněn český překlad aktuální evropské metodiky z roku 2010 **PODPORUJEME MOBILITU SBÍREK: CESTA VPŘED PRO EVROPSKÁ MUZEA**
- v sekci Restaurátoři - články
  - Materiálový průzkum reliéfu z kláštera Corona Mariae v Třebořově u Krasíkova
- v sekci Dokumenty

- o studie - Minimální standard bezpečnosti a ochrany sbírek výtvarného umění

V období leden až listopad 2014 specializované webové stránky MC MVU zaznamenaly celkem 12 242 návštěv od 7 505 jedinečných uživatelů a to nejen z České republiky a Slovenska, ale i z Nizozemí, Německa, Polska a Evropské unie, což byl 14,5% nárůst sledovanosti webu oproti roku 2013.

c) zodpovídání dotazů veřejnosti

Dotazy ve většině směřují k činnostem NG obecně, nikoliv pouze k problematice péče o umělecké sbírky. Veřejnost se nejčastěji dotazuje na služby v souvislosti s posuzováním uměleckých děl nebo na badatelský přístup ke sbírce NG, který žádají většinou studenti, ale i na možnosti práce v NG. Metodické centrum odpovědělo v roce 2014 více než padesát písemných dotazů a desítky dotazů telefonických. Specializované dotazy směřovaly zejména na oblast inventarizací sbírek, změn smluvní agendy ke sbírkovým předmětům související s novým občanským zákoníkem nebo oblast dlouhodobého sledování klimatu pro jednotlivé skupiny sbírkových předmětů.

Z finančního příspěvku na činnost MC MVU z prostředků Ministerstva kultury na program „Kulturní aktivity“ je stále placena správa a hosting webových stránek MC MVU, která je řešena externí formou, protože MC MVU nemá k dispozici pracovníka, který by tyto úkoly nyní zpracovávané externí firmou plnil.

Spolupráce s muzejními profesními sdruženími v ČR a s MK ČR

Spolupráce s Radou galerií (RG ČR)

MC MVU je jedním z členů pracovní skupiny RG v projektu „Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR a způsoby jejího měření“. Kromě poskytování zázemí pro práci této skupiny, se MC MVU podílí zejména na zpracovávání nezbytných zákonných rámců, pod které by se připravované minimální standardy neměly dostat. V rámci této spolupráce MC MVU v roce 2014 vydalo Sborník závěrečných textů a překladových materiálů z grantových

projektů RG ČR za léta 2007 – 2013 (v tištěné podobě i na CD). MC MVU ve spolupráci s externisty pracovalo na návrhu minimálního bezpečnostního standardu pro muzea umění.

MC MVU k diskusi o standardech přispělo zadáním studie „Minimální standard bezpečnosti a ochrany sbírek výtvarného umění“, která aktualizuje bezpečnostní metodiku vydanou Národní galerií ve spolupráci metodického centra a specializované společnosti Culture Tech s.r.o. Nová studie aktualizovala a doplnila metodiku NG z roku 2011 právě v oblastech povinného minima, které by muzea výtvarného umění dle platných právních předpisů i metodiky MK ČR měla dodržovat.

Projekt RG ČR zároveň navazuje na projekt Unie zaměstnavatelských svazů (kde je RG ČR členem) „Sociální dialog v oblasti kultury a sociálních služeb“, který je spolufinancován z prostředků ESF prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a státního rozpočtu ČR v rámci poslední výzvy B9 (CZ.1.04/1.1.01/B9.00015). Tento roční projekt (1.6.2014 -30.6.2015) bude řešit otázky standardů v oblasti personální z různých pohledů. Metodické centrum se stalo koordinátorem projektu za RG ČR, takže bude mít přístup k výstupům tohoto projektu, který by měl definovat standardy pracovní náplně pro 5 základních typových pracovních pozic v muzeu výtvarného umění – jimi jsou kurátor sbírky, edukátor, správce depozitáře, registrar a restaurátor-konzervátor uměleckých sbírek, ale i návrhy možných ujednání v rámci vyšší kolektivní smlouvy.

Jednotlivé komory RG se pravidelně scházely v prostorách MC MVU ve Veletržním paláci na svá jednání.

Spolupráce s Asociací muzeí a galerií (AMG) a dalším muzejními metodickými centry

Spolupráce s AMG probíhá v rovině informační, a to na webu AMG, kde jsou zveřejňovány informace o aktivitách MC MVU, a ve Věstníku AMG č. 2/2014, který byl zaměřen na problematiku badatelů v muzeích. V tomto Věstníku byl zveřejněn článek „Kartotéka regionálních galerií (Badatelské využití sbírek výtvarného umění)“, který shrnul činnost bývalého oddělení regionálních galerií v NG. Tento článek upozornil také na aktuální projekty RG ČR v oblasti elektronického Registru sbírek výtvarného umění, který již archivovanou kartotéku postupně nahrazuje.

Spolupráce s ostatními MC je pro nedostatečnou personální kapacitu MC MVU jen v rovině informační, a to prostřednictvím výměny pozvánek nebo informací na webech.

Spolupráce s ministerstvem kultury

Metodička MC MVU je členkou několika komisí a poradních skupin MK – zejména pracuje v poradním orgánu náměstkyně ministryně kultury dr. Matouškové pro legislativní práci v oblasti movitého kulturního dědictví, v hodnotící komisi ISO – D a v Radě pro Centrální evidenci sbírek. Obě posledně jmenované komise zasedaly v 1. pololetí letošního roku. Na žádost OMG se zapojila do pracovních skupin pro definici e-Culture v ČR a pro modernizaci databázového prostředí CES, jejichž práce byla zahájena v posledním čtvrtletí roku.

MC MVU se na přímou žádost OMG také podílelo společně s experty RG ČR na zpracování analýz a podkladů pro novou „Koncepci účinnější péče o movité kulturní dědictví na léta 2015-2019“, a to zejména návrhy vize muzejnictví a hlavních strategických cílů. Dále analyzovalo svou práci v období 2009 - 2014, provedlo rozbor standardizovaných veřejných služeb a jejich naplňování v členských galeriích ČR, připravilo rozklad specifik v činnosti galerií - muzeí výtvarného umění v ČR, návrh poslání muzejních metodických center,

strategického cíle k mobilitě sbírek (ve spolupráci s dr. Němcovou) a návrh vzdělávacího projektu pro integrovanou strategii kultury.

Semináře MC MVU

1. Mobilita sbírek IV.

V červnu proběhl již 4. seminář k Mobilitě sbírek, na němž byla představena přeložená metodika EU „Podporujeme mobilitu sbírek: Cesta vpřed pro evropská muzea“ a přednesen přednáškový blok pana **FRANKA BERGEVOET - Mobilita sbírek, muzejní statistika a digitalizace, jako vzájemně propojené prvky každodenní práce muzejních odborníků**, který shrnul zkušenosti z Nizozemí v této oblasti. Semináře se zúčastnilo 25 odborných pracovníků z muzeí a galerií a zástupci ministerstva kultury – odboru muzeí a galerií, kteří obdrželi CD s novou metodikou.

SEMINÁŘ K MOBILITĚ SBÍREK IV.

9. 6. 2014

NÁRODNÍ GALERIE V PRAZE, Veletržní palác,
Dukelských hrdinů 47, Praha 7, Auditorium v 6. patře

PROGRAM

9.00 – 10.00	Prezence účastníků
10.00 – 12.15	FRANK BERGEVOET (NICH, Amsterdam) Mobilita sbírek, muzejní statistika a digitalizace, jako vzájemně propojené prvky každodenní práce muzejních odborníků
12.15 – 12.45	Diskuse
12.45 – 13.00	Přestávka na oběd
13.00 - 13.45	Ing. Libor Veselý (Kunsttrans) Praktické otázky mobility sbírek
13.45 – 14.30	PhDr. Magda Němcová (NG v Praze) Moderovaná diskuse – aktuální zkušenosti účastníků

metodické centrum
pro muzea výtvarného umění
národní galerie
v Praze

Hastavte si velikost písma:

[O nás](#)
[Odkazy na ostatní MC](#)
[Služby veřejnosti](#)
[Semináře Metodického centra](#)
[Dokumenty](#)
[Informace](#)
[Mobilita sbírek](#)
[Články](#)
[Restaurátory](#)
[Archiv NG](#)
[Fotodokumenty a fotogalerie](#)
[Edukační činnost](#)
[Kvizy](#)
[Otázky, odpovědi, návrhy](#)

Mobilita sbírek IV.

20.5.2014

V pondělí 9. 6. 2014 se v Auditoriu Veletržního paláce, Praha 7, Dukelských Hrdinů 47, od 9.00 uskuteční další ze seminářů k Mobilitě sbírek.

Těžištěm jeho programu ([viz pozvánka](#)) bude přednáškový blok pana **FRANKA BERGEVOET - Mobilita sbírek, muzejní statistika a digitalizace, jako vzájemně propojené prvky každodenní práce muzejních odborníků**.

Vyplněné přihlášky zaslajte do 31.5.2014 na e-mail telinkova@nspague.cz

[Přihláška ke stažení](#)

Autor: Administrátor NG | Sekce: Semináře Metodického centra | Tisk | Poslat články známému

2) Dva jednodenní semináře pro restaurátory

První seminář se konal 9. ledna 2014, druhý 23. června 2014. První ze seminářů byl věnován restaurování deskových obrazů, druhý byl zaměřen na nové metody čištění obrazů. Náplň seminářů vycházela ze stáží MgA. Adama Pokorného v různých restaurátorských institucích. Techniky, které prezentoval, nejsou zatím u nás běžně známé a používané. S ohledem na to, že byly předváděny ukázky různých metod čištění obrazů spolu s ukázkami příprav materiálů k čištění (tudíž muselo dojít k omezení počtu účastníků do 30 osob; účast: 26 osob), byli pozváni vedle restaurátorů z Národní galerie v Praze především restaurátoři z Moravské galerie v Brně a Muzea umění v Olomouci. Na druhý u uvedených seminářů pak pro širší okruh restaurátorů obsahově navázal podzimní restaurátorský seminář „Současné metody čištění obrazů“ konaný 10. a 11. listopadu 2014.

Program 1. semináře konaného 9. ledna 2014:

1. Problematika ztenčených a vyrovnaných deskových obrazů osazených parketáží (Historie užití, typy parketáží, vnitřní mechanika podložek deskových obrazů, příčiny poškození obrazů osazených parketáží.)

2. Současné metody řešící problematiku restaurování deskových podložek závěsných obrazů

(Prezentace metod používaných v jednotlivých světových institucích: Itálie (Opificio delle Pietre Dure ve Florencii, Istituto Centrale v Římě, Gallerie dell'Accademia v Benátkách), USA (Metropolitan Museum of Art v New Yorku), Španělsko (Museo del Prado v Madridu), Velká Británie (Courtauld Institute of Art, National Gallery v Londýně), Německo (Staatliche Kunstsammlungen v Drážďanech), Rakousko (Kunsthistorisches ve Vídni.)

Muzeální prezentace a transport deskových obrazů

(Rámování deskových obrazů, problematika mikroklimatických boxů, otázka užití silikagelů pro kontrolu klimatu ve vitrinách.)

Program 2. semináře konaného 23. června 2014

„Alternativní metody snímání nepůvodních obrazových vrstev“

1. Inovativní metody čištění obrazů I

(Nové možnosti využití neutrálních organických rozpouštědel.)

2. Inovativní metody čištění obrazů II

(Použití tenzidů a praskyříšských mýdel.)

3. Inovativní metody čištění obrazů III

(Použití rozpouštědlových gelů.)

3) Restaurátorská seminář „Současné metody čištění obrazů“

10. a 11. listopadu 2014 proběhl již šestý restaurátorský seminář na téma „**Současné metody čištění obrazů**“ připravený restaurátorským institutem „Opificio delle Pietre Dure“ ve Florencii. Aktuálnost zvoleného tématu potvrdil enormní zájem o seminář, na který se registrovalo 170 účastníků z celé ČR, ale i ze Slovenska. Potěšující byla i velká skupina studentů, kterých bylo 45. Přítomní účastníci získali řadu praktických návodů a receptů pro svou práci. Velkým přínosem bylo i zařazení problematiky restaurování uměleckých sbírkových předmětů z 20. století, která jsou často materiálově i technologicky méně stabilní než historické práce.

SOUČASNÉ METODY ČIŠTĚNÍ OBRAZŮ

PROGRAM SEMINÁŘE

PONDĚLÍ 10.11.

9⁰⁰ - 9³⁰ registrace účastníků

10⁰⁰ zahájení semináře, úvodní slovo

10³⁰ Cecilia Frosinini /Opificio delle Pietre Dure

Čištění obrazů: historie, metody, problematické případy

- diskuze

11¹⁵ Francesca Bettini /Opificio delle Pietre Dure

Metody a materiály čištění obrazů 1

- diskuze

12³⁰ - 13³⁰ přestávka na oběd

13³⁰ Francesca Bettini /Opificio delle Pietre Dure

Metody a materiály čištění obrazů 2

- diskuze

14¹⁵ Francesca Bettini /Opificio delle Pietre Dure

Metody a materiály čištění obrazů 3

- diskuze

15¹⁵ - předpokládaný konec přednášek

ÚTERÝ 11.11.

10⁰⁰ Francesca Bettini /Opificio delle Pietre Dure

Metody a materiály čištění obrazů 4

- diskuze

11¹⁵ Francesca Bettini /Opificio delle Pietre Dure

Restaurování polyptychu s Deésí od Gentile da Fabriano

- diskuze

12³⁰ - 13³⁰ přestávka na oběd

13³⁰ Luciano Pensabene /Collezione Peggy Guggenheim

Čištění děl současného umění

- diskuze

14¹⁵ Luciano Pensabene, Francesca Bettini /Collezione Peggy Guggenheim, Opificio delle Pietre Dure

Restaurování obrazu „Alchemy“ od Jacksona Pollocka

- diskuze

15¹⁵ - předpokládaný konec přednášek

Zveřejňování výsledků práce Evropské komise pro mobilitu sbírek

Na webu MC MVU - <http://www.mc-galerie.cz/mobilita-sbirek-1/> - byl zveřejněn překlad metodiky EU „Podporujeme mobilitu sbírek - Cesta vpřed pro muzea v Evropě“ vydané Finnish National Gallery 2010 jako výsledek pracovní skupiny Lending for Europe 21st Century. Přeložená metodika, vydaná na CD, byla představena a distribuována na červnovém semináři k tomuto tématu.

Příručka vedle historického přehledu sběratelství, současných muzejních strategií a časového přehledu zpracování této problematiky v rámci EU obsahuje statě věnované novému využití sbírek, právním a ekonomickým aspektům mobility sbírek, ochraně sbírek z hlediska mobility, doporučení k managementu sbírek, možnostem dlouhodobých výpůjček a alternativám ke komerčnímu pojištění. Další kapitoly jsou věnovány proměně muzejních sbírek, které byly zpřístupněny ve virtuálním prostředí, různým aspektům využívání a zpřístupňování sbírkových předmětů pro veřejnost a v zájmu společnosti. Asi nejvyhledávanější částí bude závěrečný „Praktický průvodce mobility sbírek“, který přehledným tabulkovým způsobem shrnuje jednotlivé kroky, které musí muzea učinit v roli půjčitele i v roli vypůjčitele a doporučuje, na co nemají muzejní pracovníci v procesu mobility sbírek zapomenout.

Organizování a vedení odborné praxe studentů

MC MVU pokračovalo ve spolupráci s Vyšší odbornou školou informačních služeb v Praze (VOŠIS) včetně obsahové přípravy a vedení semestrálního kurzu „Sbírky výtvarných děl – galerie“, který byl součástí letního semestru 2. ročníku vzdělávacího programu „Informační management“, zaměření: „Služby muzeí a galerií“. V prvním pololetí 2014 také metodicky vedlo dva praktikanty z VOŠIS, kteří pracovali od února do poloviny května v MC MVU. Studenti se vedle obeznámení s hlavními principy činnosti Národní galerie v Praze podíleli na zápisech do digitální evidence sbírek NG, kdy zpracovali téměř 5 500 digitálních evidenčních záznamů a získali tak praxi ve vedení dvoustupňového systému muzejní sbírkové evidence a její digitalizace. Oba studenti dále spolupracovali při tištění a vazbě sborníku pro RG ČR.

V rámci pilotního projektu NG s dobrovolnickým centrem HESTIA o.s. MC MVU koordinovalo pojišťování dobrovolníků pracujících v NG. Dobrovolníci se velmi osvědčují zejména při digitalizaci sbírkové evidence. Celý rok v MC pracoval jako dobrovolník student UK Praha, Fakulty humanitních studií, který se rovněž podílel na digitalizaci sbírkové evidence v NG. Odborná pracovnice MC MVU připravila základní obeznámení dobrovolníka s činností NG a ve spolupráci s příslušnými pracovníky odboru registru a metodického centra zajišťovala pro dobrovolníka práci a namátkově kontrolovala jeho výstupy.

Další metodická činnost MC MVU

Pracovnice MC MVU se z titulu funkce tajemnice Hlavní inventarizační a kontrolní komise (HIK) podílela na zpracování dílčího ročního inventarizačního plánu v rámci druhé periody inventarizace sbírky NG na roky 2013 – 2027, organizovala pravidelná jednání HIK a vedla zápisy z těchto jednání.

V dubnu 2014 (22.4.) byla připravena přednáška pro tým 25 polských specialistů z památkové péče, která prezentovala současnou podobu bezpečnostního projektu NG „**Modernizace bezpečnostních systémů v prostředí muzea / galerie**“. Na přednášku navazovala prohlídka vybraných objektů a centrálního velína, kterou organizovalo oddělení bezpečnosti v NG. Přednáška spolu se zadanou studií k minimálnímu standardu bezpečnosti naplňuje povinné aktivity NG plynoucí z desetileté udržitelnosti projektu dotovaného z norských finančních mechanismů a státního rozpočtu ČR.

Pracovnice MC MVU zúčastnila 5. vzdělávacího modulu Arts managementu na Západočeské univerzitě v Plzni, v rámci něhož zpracovala novou dlouhodobou rozvojovou strategii. V rámci návazného modulu Arts managementu pokračuje zaměstnankyně MC MVU ve zvyšování svých odborných kompetencí i ve školním roce 2014-2015.

II. Závěr ke zprávě o činnosti MC MVU

a k využití účelového příspěvku z programu „Kulturní aktivity“ v roce 2012 projektu „MC MVU – informační a metodické pracoviště – 7. fáze“

MC MVU splnilo v roce 2014 všechny úkoly, ke kterým se přihlásilo v žádosti o příspěvek na provoz z programu „Kulturní aktivity“ (podprogram B „*Projekty metodických center s celostátní působností při Národním muzeu, Národní galerii, Moravském zemském muzeu a Technickém muzeu v Brně a Moravské galerii*“) na realizaci programu „*Metodické centrum pro muzea výtvarného umění Národní galerie v Praze - informační a metodické pracoviště – 7. fáze*“.

Z činnosti MC MVU lze vyzdvihnout nejen realizované semináře, jejichž vysoká odborná úroveň byla všemi účastníky těchto seminářů hodnocena velmi pozitivně, ale také překlad evropské metodiky, která zprostředkovává českému muzejnictví aktuální informace z evropských muzejních platforem.

Za nesporně užitečné lze pokládat také rozšíření činnosti MC MVU zapojením se do dvou důležitých projektů zaměřených k definování standardů činnosti v galeriích – muzeích výtvarného umění, na nichž participuje Rada galerií. MC MVU tak může přímo ovlivňovat důležité oborové výstupy profesního galerijního spolku.

MC MVU se podílí i na spolupráci se školami, které vychovávají budoucí pracovníky v oblasti středního muzejního managementu, a nabídkou praxí pro jejich studenty napomáhá k rozvoji jejich pracovních kompetencí. MC MVU pro NG také zajišťuje pilotní spolupráci s dobrovolnickým centrem „HESTIA“ na zapojení dobrovolníků do odborných činností v rámci NG v Praze, čímž přispívá k otevírání se NG veřejnosti.

MC MVU chce i v následujících letech poskytovat muzeím výtvarného umění metodickou činnost v těch oblastech výtvarného umění, ve kterých dosud působí, jak také uvedlo na pracovním setkání ředitelů příspěvkových organizací MK a vedoucích muzejních center na MK, ale též na akcích RG ČR, zejména formou spolupráce na dlouhodobém projektu „Standardizace práce se sbírkami v galeriích ČR“ a sledováním problematiky mobility uměleckých sbírek.

V Praze dne 17. 12. 2014

RNDr. Jana Řepová
ředitelka Sekce odborných činností Národní galerie v Praze a hlavní řešitelka projektu

PhDr. Dagmar Jelínková
metodička Metodického centra pro muzea výtvarných umění